DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
29. maj 1997 *

I de forenede sager C-313/96, C-356/96 og C-358/96,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Hendrik van Lier, national ekspert, der er udstationeret ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean-Francis Pasquier (sag C-313/96), samt juridisk konsulent Götz zur Hausen (sag C-356/96 og C-358/96), som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved kontorchef Jan Devadder, Ministeriet for Udenrigsanliggender, Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Belgiens Ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

angående påstande om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien ved ikke inden for de fastsatte frister at have vedtaget de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme

— Kommissionens direktiv 91/410/EØF af 22. juli 1991 om fjortende tilpasning til den tekniske udvikling af Rådets direktiv 67/548/EØF om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer (EFT L 228, s. 67)

* Processprog: fransk.

— Kommissionens direktiv 93/21/EØF af 27. april 1993 om attende tilpasning til udviklingen af direktiv 67/548 (EFT L 110, s. 20), bortset fra dettes regler for mobile gasflasker indeholdende butan, propan eller LPG, og

— Kommissionens direktiv 93/90/EØF af 29. oktober 1993 om den fortegnelse over fællesskabsregler, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, femte led, i direktiv 67/548 (EFT L 277, s. 33),

og/eller ved ikke at have underrettet Kommissionen herom, har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de nævnte direktiver,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.C. Moitinho de Almeida, og dommerne C. Gulmann (refererende dommer), D.A.O. Edward, J.-P. Puissochet og P. Jann,

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. marts 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævninger indleveret til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 25. september 1996 (sag C-313/96) og den 30. oktober 1996 (sag C-356/96 og C-358/96) har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens arti-

kel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien ved ikke inden for de fastsatte frister at have vedtaget de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme

— Kommissionens direktiv 91/410/EØF af 22. juli 1991 om fjortende tilpasning til den tekniske udvikling af Rådets direktiv 67/548/EØF om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer (EFT L 228, s. 67)

— Kommissionens direktiv 93/21/EØF af 27. april 1993 om attende tilpasning til udviklingen af direktiv 67/548 (EFT L 110, s. 20), bortset fra dettes regler for mobile gasflasker indeholdende butan, propan eller LPG, og

— Kommissionens direktiv 93/90/EØF af 29. oktober 1993 om den fortegnelse over fællesskabsregler, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, femte led, i direktiv 67/548 (EFT L 277, s. 33),

og/eller ved ikke at have underrettet Kommissionen herom, har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de nævnte direktiver.

2 Domstolens præsident har ved kendelse af 18. februar 1997 besluttet at forene de tre sager med henblik på den mundtlige forhandling og domsafsigelsen.

3 Ifølge artikel 2 i direktiv 91/410 og 93/90 skulle medlemsstaterne vedtage og offentliggøre de bestemmelser, der var nødvendige for at efterkomme direktiverne senest inden den 1. august 1992 og den 31. oktober 1993 og straks underrette

Kommissionen herom. Ifølge artikel 2 i direktiv 93/21 skulle medlemsstaterne gennemføre de love og administrative bestemmelser, der var nødvendige for at efterkomme dette direktiv, bortset fra dem, der finder anvendelse på mobile gasflasker indeholdende butan, propan eller LPG, senest den 1. juli 1994 og straks underrette Kommissionen herom.

4 Da Kommissionen havde konstateret, at de nævnte frister var udløbet, uden at den var blevet underrettet om foranstaltninger, som Kongeriget Belgien havde truffet for at gennemføre de tre nævnte direktiver, indledte den traktatbrudsprocedurer i henhold til EØF-traktatens — nu EF-traktaten — artikel 169. Ved åbningsskrivelser af henholdsvis 14. oktober 1992 (sag C-356/96), 10. februar 1994 (sag C-358/96), og 20. januar 1995 (sag C-313/96) opfordrede den belgiske regering til inden for en frist på to måneder at fremsætte sine bemærkninger vedrørende den omstændighed, at der ikke var truffet foranstaltninger til gennemførelse af de omhandlede direktiver i national ret.

5 For så vidt angår sag C-313/96 meddelte de belgiske myndigheder ved skrivelse af 22. marts 1995 Kommissionen, at de bestemmelser, der var nødvendige for at efterkomme direktiv 93/21, var under forberedelse. For så vidt angår sag C-356/96 og sag C-358/96 blev åbningsskrivelserne ikke besvaret. Den 20. oktober 1995 tilstillede de belgiske myndigheder som svar på en begrundet udtalelse vedrørende manglende gennemførelse af et andet direktiv Kommissionen et udkast til kongelig anordning om gennemførelse af forskellige direktiver vedrørende klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer, herunder direktiverne 91/410 og 93/21.

6 Da Kommissionen imidlertid ikke derefter modtog underretning om foranstaltninger til gennemførelse af de omhandlede direktiver, tilstillede den henholdsvis den 10. juli 1995 (sag C-358/96), den 6. februar 1996 (sag C-356/96) og den 4. marts 1996 (sag C-313/96) den belgiske regering begrundede udtalelser, hvori den opfordrede denne til inden for en frist på to måneder fra udtalelsernes meddelelse at træffe de foranstaltninger, der var nødvendige for at efterkomme direktiverne.

7 For så vidt angår sag C-313/96 og C-356/96 blev de begrundede udtalelser ikke besvaret. For så vidt angår sag C-358/96 meddelte den belgiske regering ved skrivelse af 5. september 1995, at et udkast til kongelig anordning om gennemførelse af bl.a. direktiv 93/90 var under udarbejdelse, og at de kompetente myndigheder allerede anvendte de pågældende bestemmelser.

8 Da Kommissionen ikke fik meddelelse fra den belgiske regering om endelige gennemførelsesforanstaltninger, anlagde den nærværende sager.

9 Den belgiske regering har i svarskriftet ikke bestridt, at de omhandlede direktiver ikke er blevet gennemført inden for de fastsatte frister. Den har alene anført, at der snarest muligt vil blive truffet foranstaltninger til gennemførelse af dem.

10 Da de i sagen omhandlede direktiver ikke er blevet gennemført inden for de i direktiverne fastsatte frister, skal Kommissionens påstande tages til følge.

11 Det skal derfor fastslås, at Kongeriget Belgien ved ikke inden for de fastsatte frister at have vedtaget de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme direktiv 91/410, direktiv 93/21, bortset fra reglerne for mobile gasflasker indeholdende butan, propan eller LPG, og direktiv 93/90, har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til disse direktivers artikel 2.

Sagens omkostninger

12 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Kongeriget Belgien har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) Kongeriget Belgien har ved ikke inden for de fastsatte frister at have vedtaget de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at efterkomme

— Kommissionens direktiv 91/410/EØF af 22. juli 1991 om fjortende tilpasning til den tekniske udvikling af Rådets direktiv 67/548/EØF om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer

— Kommissionens direktiv 93/21/EØF af 27. april 1993 om attende tilpasning til udviklingen af direktiv 67/548, bortset fra dettes regler for mobile gasflasker indeholdende butan, propan eller LPG, og

— **Kommissionens direktiv 93/90/EØF af 29. oktober 1993 om den fortegnelse over fællesskabsregler, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, femte led, i direktiv 67/548,**

tilsidesat sine forpligtelser i henhold disse direktivers artikel 2.

2) Kongeriget Belgien betaler sagens omkostninger.

Moitinho de Almeida Gulmann Edward

Puissochet Jann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. maj 1997.

R. Grass J.C. Moitinho de Almeida

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling